

Örebro

Tävla och
vinn Stefan
Einhorns nya
bok "Konsten att
göra skillnad"

MITT I LIVET
NR 4 2018

*Tema: Den
ifrågasatta
snällheten*

Orden som vill
misstänkliggöra
medmänskligheten

**MÖT SEX
RÖSTER**

**Välkommen
in i värmen!**

Svenska kyrkan
arrangerar julfirande

**Ann-Britt, 84,
om att engagera
sig för andra:**

**"Man får så
mycket tillbaka"**

Svenska kyrkan
ÖREBRO PASTORAT

Sträva efter det snälla

FÖR 84-ÅRIGA Ann-Britt Karlsson, som du möter på sidorna 8–10 i julnumret av *Örebro – Mitt i livet* är det självklart att sträva efter det snälla och goda. Att engagera sig för en bättre värld och att bry sig om andra. Vid sin sida har hon hundratals andra människor som engagerar sig ideellt i Svenska kyrkan i Örebro.

MEN MIN upplevelse är att ordet "snäll" inte används så ofta idag. Beror det på att färre är snälla

– eller på att vi använder andra ord? Jag hoppas verkligen att det beror på det senare. Synonymer till snäll är bland annat hjälpsam, hygglig, bussig, schysst och välmenande. Kanske hör vi de orden oftare och menar samma sak som snäll.

FAST PARALLELLT med spaningen ovan ser jag också en mer tydlig, verbal attack på snällheten. I en del kommentarsfält på nätet likställs medmänsklighet och godhet med att vara korkad. Att bry sig är att vara "godhetsknarkare" eller något annat nedsättande.

Alla kan göra något brukar det heta. Ta chansen att säga emot när du hör någon som attackerar snällhet. Var i stället nästa länk i kedjan att vara schysst och snäll, eller vad du vill kalla det. "Handlingen är det som räknas – inte orden" för att citera Stefan Einhorn.

EWA SELIN

"Ta chansen att säga emot när du hör någon som attackerar snällhet."

Prästerna satsar på ett nytt "Kyrkmarathon" för Musikhjälpen

EN DECEMBERLÖRDAG förra året gick församlingsherdarna Anders Lennartsson och Johan Svedberg ett "Kyrkmarathon" mellan S:t Nicolai och Olaus Petri kyrkor, för att få in pengar till arbetet mot barnsexhandeln – en satsning som många följde och engagerade sig i via Facebook. Resultatet: 52 200 kr! Prästerna tänker göra om vandringsprojektet den 15 december i år, då temat för Musikhjälpens insamling är *Alla har rätt att funka olika*. Håll koll på vandrare präster, Musikhjälpen, Stilla natt-marathon och allt som händer hos oss genom att följa Svenska kyrkan på facebook.com/svkorebro, instagram @svenskakyrkanorebro och youtube.com/svkorebro.

Häng med i våra sociala kanaler!

I detta nummer:

Snäll och god eller "godhetsknarkare" – möt sex röster s 4

Ann-Britt, 84: Därför engagerar jag mig för andra s 8

Tävla och vinn Stefan Einhorn's nya bok s 14

Gemensamt julfirande, så går det till s 16

"Vi lever i en viktig tid, våra beslut i dag påverkar kommande generationer – och det är allas ansvar"

Stefan Einhorn
sid 11

Örebro

Örebro – Mitt i livet ges ut av Svenska kyrkan Örebro pastorat och delas ut fyra gånger per år till alla hushåll i de åtta församlingar som ingår i pastoratet: Adolfsberg, Almby, Edsberg, Långbro, Mikael, Mosjö-Täby, Nikolai och Olaus Petri.
Nästa nummer utkommer 22 mars 2019.

Redaktion för detta nummer:

Cecilia Andersson, Andreas Axinge, Therese Blixt, Jenny Holmberg, Lisbet Kjellin, Eva von Walter, Pär Westling. Adress: Svenska kyrkan, Storgatan 27, 703 63 Örebro.

E-post: orebro.mittilivet@svenskakyrkan.se

Ansvarig utgivare: Ewa Selin, kyrkoherde för Örebro pastorat, tfn 019-15 46 00, e-post ewa.selin@svenskakyrkan.se

Kontaktuppgifter till Svenska kyrkans församlingar och verksamheter i Örebro hittar du på www.svenskakyrkan.se/orebro eller genom att ringa informationsservice på 019-15 45 00.

Omslagsfoto: Jonas Classon. Produktion: Verbum. Grafisk formgivning: Charlotte Steneram.

Tryck: Hylte Tryck, Hyltebruk 2018.

MILJÖMÄRKT Trycksak 3041 0701

Vad betyder snällhet för dig?

Pablo Tigerhufvud:

– Man slåss inte och man kramas, man kan till exempel krama sin mamma. Min lillebror Eddie är snäll.

Mona Bodin:

– Att man hjälper andra människor. Jag tänker på Elisabeth Schöllin som är en person som bryr sig om andra människor, till exempel barn och arbetskamrater.

Albert Schmidt:

– Att vara snäll betyder att jag respekterar andra människor och låter dem få utrymme. Men också att jag gör saker för dem. Min bästa kompis Maja är en snäll person, tycker jag.

Anders Ekvall:

– Det är en människa som tänker på andra lika mycket som på sig själv. Jag tycker Sverige är ett ganska snällt samhälle. Åtminstone om man jämför med vissa andra länder.

ENKÅT: LISBET KJELLIN OCH CECILIA ANDERSSON

FOTO: JENNY HOLMBERG

KIF Örebros spelare tar ställning för julinsamlingen

Fotbollsspelarna Sara Lilja Vidlund, Jonna Dahlberg och Frida Abrahamsson, engagerar sig i Svenska kyrkans julinsamling *En flicka är född*.

Svenska kyrkan kan aldrig acceptera att flickor föds in i förtryck och orättvisor, bara för att de är flickor. Det kan inte fotbollsspelarna i KIF Örebro heller. Därför engagerar sig kyrkan och klubben tillsammans i den stora julinsamlingen *En flicka är född*.

– **DET GÅR INTE** att blunda inför hur olika förutsättningarna ser ut för kvinnliga och manliga idrottare, eller för kvinnor och män i stort, sa kyrkoherde Ewa Selin i samband med att Svenska kyrkan och KIF Örebro inledde ett nytt samarbete.

Just detta – vad det innebär att födas till världen som flicka – är vad Svenska kyrkans stora julinsamling handlar om.

– Även i Sverige skiljer sig mäns och kvinnors villkor åt. Det märks inte minst inom fotbollen och vi ser det på Behrn Arena, säger KIF Örebros lagkapten Frida Abrahamsson.

Med insamlingen *En flicka är född* lyfter spelarna blicken längre bort, till länder där fattigdom och normer gör att flickor får sämre möjligheter vad gäller utbildning, sjukvård och försörjning. Där flickor får äta sist och minst. Där flickor riskerar att utsättas för övergrepp

som tvångs gifte eller könsstympning.

– Vi har valt att spela fotboll, säger Sara Lilja Vidlund. Att en tjej får göra den typen av eget val är helt otänkbart på flera håll runt om i världen, där en flicka anses mindre värd och inte har rätt att bestämma över vare sig sitt eget liv eller sin egen kropp.

MILJONTALS FLICKOR saknar identitetshandlingar vilket innebär att de inte kan rösta eller öppna ett bankkonto. I många länder får de inte äga land eller arva egendom. De hamnar i beroendeställning och får svårt att påverka sin egen situation. Rätten att erkännas som person påverkar tillgången till övriga rättigheter.

– Så för många tjejer är en eventuell dröm om att få spela fotboll en ren lyxfråga, säger Jonna Dahlberg. Det finns så många andra, större områden som kommer före. Julinsamlingen *En flicka är född* handlar om flickors rätt till god hälsa och makt över sitt eget liv och det är helt självklart för oss att stödja det.

JENNY HOLMBERG

FOTO: HELEN GOLDON/IKON

En flicka är född – så kan du bidra

Julinsamlingen *En flicka är född* pågår från första advent 2018 till trettondedag jul 2019. Swisha din gåva till 900 12 23. Du kan också sätta in din gåva på PG 90 01 22-3 eller BG 900-1223. Läs mer på svenskakyrkan.se/julkampanjen – tack och god jul.

Tema: Den ifrågasatta snällheten

*”Godhets-
narkoman?
Om någon
kallade mig
för det, så
skulle jag
inte lyssna.”*

SOFIA STRÖMBERG

*”Jag har aldrig
sökt uppmärk-
samhet för det
jag gör, men jag
erkänner att
jag mår bra av
att göra gott för
andra.”*

SOFIA WINROTH

Snäll och god eller ”godhets- knarkare”

Humanistiska värderingar och goda gärningar – det senare helst med låg personlig profil – var länge ett ideal, ja till och med samhällets fundament.

Inte nu längre: i samhällsdebattens utkanter påstås att far blivit godhetsknarkare och att mor är en PK-naiv batikhäxa. Hur blev det så här? Och hur kunde snällhet förvandlas till ett problem, rent av något ont?

TEXT: GUNNAR SUNDELL FOTO: ULLA-CARIN EKBLOM (DÄR INGET ANNAT ANGES)

”De som ’drevar’ på nätet skulle aldrig få för sig att ringa på hos grannen och använda samma ord.”

FREDRIK BRONNER

FREDRIK BRONNER (tidigare Welander) suckar djupt. Han är PR-konsult på Four PR i Örebro, med erfarenhet av kommunikation för bland annat Miljöpartiet, Regeringskansliet, Tullverket och Örebro universitet.

– De som ”drevar” på nätet skulle aldrig få för sig att ringa på hos grannen och använda samma ord. På nätet slipper man möta mottagarens känslor och det får inga konsekvenser för avsändaren.

Som PR-konsult vill Fredrik, som han säger, hjälpa folk att lyssna på varandra, gärna i skärningspunkten mellan näringsliv, politik och kultur. Just den delvis bortglömda förmågan att lyssna på varandra, och det personliga mötet,

tror han är ett sätt att rena samhällsdebatten från hat, missförstånd och skadliga ord.

– Jag har själv upplevt det här språkbruket, både personligen och på nära håll, och man kan absolut inte negligera det. Men hur gör man? Det känns som om samhället vacklar just nu om hur vi ska bemöta utvecklingen. Jag tror det bästa sättet är att verkligen lyssna på de som är ängsliga och arga, de som använder det här språket, och prata om orsaken till ängsligheten.

– Det är exempelvis okej att vara bekymrad om den egna skolan eller Konsumbutiken läggs ner, men det är inte okej med en rasistisk förklaringsmodell. Vi blir aldrig tryggare eller starkare genom att skylla på några andra.

Tema: Den ifrågasatta snällheten

När dök ordet ”godhetsknarkare” upp egentligen? Ironiskt nog – eller kanske helt följdriktigt – hittar vi det bästa svaret på det omdiskuterade nätforumet Flashback. Första gången det närbesläktade ordet ”godhetsapostlar” dyker upp på Flashback är i mars 2004 i ett inlägg där dessa påstås vara skyldiga, eller åtminstone medskyldiga, till utvecklingen i Zimbabwe.

Ordet ”godhetsknarkare” gör premiär i februari 2007 i en tråd med den felstavade rubriken ”Medecinsk förklaring till den förda politiken?” En forummedlem skriver: ”Vad tror ni, handlar det hela om godhetsknarkare som sitter och njuter rent fysiskt av att ge bort vårt land?”

SOFIA STRÖMBERG, tidigare rektor på Berghs School of Communication i Stockholm, flyttade tillbaka till Örebro 2012 för att bli ny vd för Örebrokompaniet. Utöver det hade hon en egen agenda: att jobba mer ideellt.

Det senare har tagit sig många uttryck. Hösten 2014 var hon en av initiativtagarna till ”Ett varmare Örebro” för att hjälpa hemlösa EU-migranter. Hon var en av eldsjälarna bakom ”Open Up!” 2016 för att driva på inkluderingen av nyanlända och det senaste projektet är ”MINE Örebro” som med ledarskapsutbildning och mentorskap ska underlätta för nya svenskar att få sitt första jobb.

– Godhetsnarkoman? Om någon kallade mig för det, så skulle jag inte lyssna. Då begriper man inte mina drivkrafter, säger Sofia Strömberg.

Som erfaren kommunikatör är hon ändå bekymrad över att de nya orden och etiketterna – som ”godhetsknarkare”, ”skäggbarn” och ”batikhäxa” – och hur de påverkar oss och samhällsdebatten.

– Ordets makt över tanken är stark. Vem vill uppfattas som naiv eller lättledd? Att sätta den här typen av etiketter på folk, är ett sätt att vrida utvecklingen åt det håll man vill. Där spelar tyvärr starka debattörer som Joakim Lamotte, Ann Heberlein och Katerina Janouch en stor roll.

Att göra gott i det tysta, har länge varit en dygd. Kanske ska det inte vara det längre, Sofia Strömberg tror att en ökad synlighet av de goda gärningarna skulle vara positivt.

– Så inspirerar vi varandra, det är så goda idéer får fäste och sprider sig.

I Mediearkivet, Nordens största digitala nyhetsarkiv som samlar nyheter från tryckta och digitala redaktionella medier samt radio och tv sedan 1980-talet, debuterar ”godhetsknarkare” med en träff 2015. Det är en krönika i ”Extra Boden” som kritiskt analyserar ordet som börjar användas allt mer. Ordets frekvens ökar snabbt i Mediearkivet och under 2018, fram till mitten av september, får ”godhetsknarkare” 91 träffar.

SOFIA WINROTH, webbdesigner på reklambyrån Think Happy Thoughts, drog tillsammans med vännen Helena igång Kompisbyrån i Örebro våren 2016. Idén är enkel: man matchar ihop en svensk och en nysvensk med någorlunda liknande intressen som ses på en fika. Sedan får det ge sig.

Det är integration på gräsrotsnivå – och det funkade. Hittills har 14 000 personer matchats i hela Sverige och statistiken

”I den tid vi lever i, med rasism och kategoriserande, behövs både godhet och ödmjukhet.”

LARISSA NSENGIYUMVA

talar sitt tydliga språk: det pratas svenska på 95 procent av fikastunderna och 88 procent vill ses igen för att lära känna varandra ännu bättre.

Det gör Sofia helt gratis och ägnar oräkneliga timmar åt. Är du en ”godhetsknarkare”, Sofia?

– Ja, det är jag nog, men inte i den negativa betydelsen i Avpixlat-världen. Jag har aldrig sökt uppmärksamhet för det jag gör – då är man nog fel ute – men jag erkänner att jag mår bra av att göra gott för andra.

”Godhetsknarkare” finns inte i Svenska Akademiens Ordlista, SAOL. Men i storaordboken.se på nätet, som är en ordlista över de ord som faktiskt används på webben, sägs att de första mätbara spåren av ordet dyker upp hösten 2013 – och formligen exploderar våren 2017.

LARISSA NSENGIYUMVA, 20 år, pluggar offentlig förvaltning och ledning vid Örebro universitet och är aktivt utövande katolik. Hon är sekreterare i MJUK, Mellansveriges juvenaliska unga katoliker, och var tidigare scout hos Svenska kyrkan i Hjärsta i många år. En god människa, alltså?

– Ja, det hoppas jag, skrattar hon.

”Jag har försökt föra sakliga debatter på nätet, men vissa trådar skapar svarta hål som jag väljer att lämna.”

ANDERS LENNARTSSON

”Det gör lite ont faktiskt. Jag försöker bara vara en god samhällsmedborgare.”

NIKLAS ORRENIUS

FOTO: MAGNUS BERGSTROM

JOURNALISTEN NIKLAS ORRENIUS på Dagens Nyheter har under en lång rad av år följt, granskat och rapporterat om extremist rörelser, såväl svenska högerextremister som radikala islamister, och bland annat skrivit boken *Jag är inte rabiat. Jag äter pizza* om Sverigedemokraterna. Priserna har haglat över honom, som Torgny Segerstedts Frihetspenna 2015 och Stora Journalistpriset 2016.

Han har även utsatts för näthat och kallats ”godhetsknarkare” otaliga gånger.

– I början tog jag illa vid mig och försökte svara dem som angrep mig. Nu har jag slutat med det. Det fungerar inte, tyvärr. Jag står för det jag gör, så får de stå för vad de säger och gör.

Numera blir han inte ens provocerad.

– Men visst kan jag tycka det är elakt och illasinnat att kalla aktiva medlemmar i Röda Korset för ”godhetsknarkare”.

Som Malmö-bo har han noterat en liknande utveckling i Danmark.

– Där har ordet ”anständig” blivit ett skällsord i vissa kretsar. Det görs för att flytta gränserna, att misstänkliggöra något som i grunden är bra.

Niklas Orrenius har även kallats ”femtekolonnare” och ”landsförrädare” när han skrivit om nyanlända och asylsökandes svåra situation.

– Det gör lite ont faktiskt. Jag försöker bara vara en god samhällsmedborgare.

En avancerad gissning är att ordet ”godhetsknarkare” kan härledas från psykiatrikern och författaren David Eberhards begrepp ”trygghetsnarkoman”. Kanske, men i så fall ska nog även den danska författarinnan Vita Andersen hedras, då hon redan 1977 publicerade diktsamlingen ”Trygghetsnarkomaner” som är en av Danmarks genom tiderna mest sålda diktböcker.

ANDERS LENNARTSSON, präst i Svenska kyrkan och församlingsherde i Nikolai församling, är flitig på sociala medier och har exempelvis drygt 2 000 vänner på Facebook. Just på Facebook följde och kommenterade han höstens valrörelse med dagliga inlägg som andades en viss oro.

– Utfallet blev bättre än befarat, jag var rädd att SD:s förenklade retorik skulle locka fler röster.

Att ta ställning och sticka ut är naturligt för Anders Lennartsson – ”kyrkan är ingen åsiktsgemenskap, där samlas vi kring Jesus” – och naturligtvis har han stött på kritik.

– Ibland får jag höra att jag tillhör PK-maffian. Det är ett sätt att misstänkliggöra åsikter som jag tycker är fullt rimliga, som att vi ska ta emot ensamkommande barn.

Problemet är, tycker han, att vissa etiketterar andra efter deras åsikt. Istället för att ha en åsikt, så blir man en åsikt.

– Om vi möter varandra med respekt, lyssnar på varandras åsikter och pratar om olika problem, så skulle mycket vara vunnet. Sverigedemokrater är ju förstas inte onda människor, men jag gillar inte deras åsikter.

– Sociala medier är tyvärr inte rätt forum för den debatten. Jag har försökt föra sakliga debatter på nätet, men vissa trådar skapar svarta hål som jag väljer att lämna. ●

Ord som ”godhetsknarkare” har hon själv inte stött på, men däremot en mer eller mindre uttalad rasism på grund av sin hudfärg.

– I den tid vi lever i, med rasism och kategoriserande, behövs både godhet och ödmjukhet. Vi är alla lika inför Gud. Blir man behandlad på ett elakt sätt, tror jag att man själv måste visa ännu större godhet och hoppas att det smittar och sprider sig.

Våren 2017, när ordet ”godhetsknarkare” exploderade på webben enligt storaordboken.se, valde kriminal- och rättsmagasinet Paragraf – som leds av journalisten Dick Sundevall – att publicera en ordlista för att avkoda de nya orden i samhällsdebatten. Förklaringen blev: ”En nedsättande term för en person som är dum nog att tro att världen blir bättre av goda ord och handlingar och sämre av dåliga ord och handlingar.”

Tema: Den ifrågasatta snällheten

84 år och i full färd med att grädda våfflor till våffelcaféet på loppisen för barnkläder och leksaker, som arrangeras till förmån för Världens Barn. Att hjälpa till, finnas för andra, dela med sig – Ann-Britt Karlsson fick det med sig redan i modersmjölken.

– Om jag skulle leva enbart utifrån vad jag tror blir bra för just mig och hela tiden titta efter hur just jag kan få ut största möjliga nytta av det ena eller det andra – vad blir det för liv? Att tänka så, då blir en ju helt inkrökt.

TEXT: JENNY HOLMBERG FOTO: ULLA-CARIN EKBLOM

”Att bara bry sig om sig själv – vad skulle det bli för liv?”

Ah, ANN-BRITT! Hon har ett hjärta av guld” utbrister en pappa, vars barn hade Ann-Britt som dagmamma i flera år. Ann-Britt själv slår omedelbart ifrån sig. Det finns väl många som engagerar sig och försöker göra skillnad? För henne är det självklart: Man bryr sig om andra, punkt slut. Inte för att tjäna på det eller ta duktighetspoäng. Det hör helt enkelt till själva innebörden av att vara människa.

Förmodligen har Vilma spelat en roll för Ann-Britts sätt att se på livet. Vilma, som kom som fyraåring till familjen i Hackvad när Ann-Britt var nio år.

– Vi bodde på landet och hade inte mycket, det var knapert. Samtidigt hade vi kor, får, grisar och höns och det vi kunde odla – vi hade ett stort potatis-

land – så mat fanns ju. I mitt föräldrahem gällde att man gav av det man hade. När mamma och pappa hörde om hur eländigt de hade det under kriget i Finland, var det självklart att erbjuda sig.

– Så 1944 kom Vilma till oss som finskt krigsbarn. Hon blev min finska lillasyster.

FAMILJEN HADE redan tre döttrar, varav Ann-Britt var den yngsta. Hon minns fortfarande hur det var när fyraåriga Vilma kom – direkt från krigets Finland – med smutsiga och trasiga kläder, stövlar med hål på ”och den där träbrickan om halsen”.

– Klart det var lite jobbigt för mig att plötsligt få en fyraårig lillasyster, men i mitt föräldrahem fanns mycket kärlek, glädje, tro och trygghet. Man delade med sig, så var det – och jag är så glad

Det är liv och rörelse i Adolfsbergs kyrka under väffelcaféet till förmån för Världens Barn. Ann-Britt Karlsson är engagerad som ideell, träffar bekanta och har roligt medan hon arbetar.

Ann-Britt Karlsson

Ålder: 84

Familj: Tre vuxna barn och ett änglabarn, åtta barnbarn och ett barnbarnsbarn. Maken Evert levde fram till 2014.

Gör: Har tidigare varit dagmamma i många år och har kvar sitt stora engagemang för barn. Ideellt engagerad i Svenska kyrkan, Adolfsbergs församling.

Uppskattar: "När kyrkan satsar på och gör bra saker för barnen. Och så gillar jag 'paddan', som jag fick av mina barn när jag fyllde 80. Det är roligt att hänga med, på Facebook och instagram kan jag följa personer jag känner".

Förebild: "Moder Teresa. Hon var ju med på Det kristna riksmötet 1989 och jag var så fascinerad över att hon reste med så litet bagage. En kasse hade hon med sig när hon kom".

Tema: Den ifrågasatta snällheten

över att jag har henne i dag.

Tron har följt Ann-Britt från föräldrahemmet genom hela livet. När hon och maken Evert byggde hus i Adolfsberg 1967, började Ann-Britt engagera sig ideellt i Adolfsbergs kyrkliga arbetskreis – och senare, när Adolfsbergs kyrka stod klar 1970, blev Ann-Britt och Evert aktiva där.

48 ÅR efter att kyrkan invigdes pinnar Ann-Britt fortfarande runt i lokalerna – just den här lördagen med våfflor i händerna, eftersom församlingen har våffelcafé till förmån för Världens Barn. Hon ska också stå med bössa utanför Parkhallen innan insamlingen är över och till jul väntar den stora julkampanjen, som i år går under namnet *En flicka är född* och lyfter de orättvisor och övergrepp som en flicka drabbas av bara för att hon är flicka.

– Jag är kyrkvård, aktiv i internationella gruppen, sitter i församlingsrådet och är med och håller i Träffpunkt Nyfiket, som träffas varannan tisdag. Runt 60 personer brukar dyka upp på caféet, så det är lite pyssel med det.

”Man får så mycket tillbaka” säger hon. Dels får hon en god känsla i kroppen av att vara med och skapa mening – att känna att hon varit med och gjort tillvaron lite bättre för andra, ibland för barn som har det tufft runt om i världen, ibland för daglediga i närområdet. Dels handlar det om det sociala.

– För det är klart att det här med att jobba ihop med andra, som att ordna inför Träffpunkt Nyfiket till exempel, det innebär ju att vi lär känna varandra. Jag blir del av en gemenskap och det mår man bra av. Det är trevligt att känna igen andra när man möts och att själv bli igenkänd.

OCH VI behöver varandra, konstaterar Ann-Britt. Även om hon strålar och ler bland våfflorna just den här dagen, så har inte alla dagar varit så. Eller för den delen alla perioder i livet. En av de större prövningarna var att förlora sonen Gunnar, som dog i en trafikolycka när han var 20 år.

”Det jag har lärt mig, är hur otroligt skört livet är. Hur viktigt det är vara rädda om varandra.”

Ann-Britt Karlsson, 84 – en av Svenska kyrkans alla ideella, som uträttar storverk tillsammans.

– Gunnars lillebror Håkan var också med i bilen men klarade sig. Jag lärde mig en hel del om sorg under den tid som följde. Att det är svårt att både ge och ta emot hjälp. Folk visste inte hur de skulle bete sig. Det värsta var när de undvek oss och tittade bort.

– Det är mycket bättre att fråga, att gå på den som har sorg. Vi människor är så rädda för att dela saker på djupet med varandra. Vi borde göra det mer.

HUR TAR man sig vidare efter en stor förlust utan att gå under, bli förgrämd, hatisk eller bitter? Hur kommer det sig att Ann-Britt fortfarande bryr sig om andra? Och var hon aldrig arg på Gud?

– Jo, arg på Gud, det var jag nog. Konstigt vore det väl annars. Man får känslan av en stor orättvisa och tänker ”Varför händer det här just oss?”. Men så ser man sig omkring och inser att

många människor är drabbade av olika saker. Det är inte bara vi.

HON NÄMNER också ”de fantastiska dagbarnen” som kom varje vardag och lyste upp, mitt i allt det svåra. Ann-Britt tyckte mycket om att ha dem hos sig.

– Det jag har lärt mig, är hur otroligt skört livet är. Hur viktigt det är vara rädda om varandra. Jag vaknar på morgonen och tänker ”Tack gode Gud att jag kan resa mig, att jag får vara med en dag till” – för jag älskar livet. Jag har fått lära mig att acceptera vissa saker och jag vet att man inte kan få allt. Men jag har åtta barnbarn och ett barnbarnsbarn, det är ju helt fantastiskt. Vem kan vara bitter då?

Säger Ann-Britt och gräddar en våffla till, för Världens Barn. För att världen blir lite, lite bättre om vi lyfter blicken, ser varandra – och bryr oss. ●

Hallå där...

... Stefan Einhorn – läkare, professor och författare – som 2005 slog igenom för en bred publik med boken "Konsten att vara snäll". Otaliga föreläsningar och 350 000 sålda böcker senare, har svenskar-na blivit snällare?

– Jag vet inte ... Jag tycker svenskar i allmänhet är hyggliga, snälla och goda. Snällhet är ingen bristvara. Det boken kanske åstadkom var att ordet "snäll" uppgraderades. Tidigare har det ansetts vara mesigt och lite töntigt att vara snäll. Kanske har boken gett en större legitimitet åt att vara snäll.

Hur är man en god och snäll människa?

– Det är en vilja att göra gott som också omsätts i handling. Det är handlingen som räknas, inte orden. Det är handlingar som ibland kan vara obekväma. De ska även utföras med omdöme, eftertanke och klokhet, för många gånger är det inte självklart vad som bör göras.

Vissa skulle även lägga till "oegennyttan".

– Det gör inte jag. Många gånger gör vi goda gärningar som vi själva har nytta och glädje av, det är inte fel. Det är den goda handlingen som är det väsentliga.

Ord som "godhetsknarkare" och "godhetsapostel", hur reagerar du på dem?

– Jag publicerade nyligen en debattartikel om just det. Vi är nämligen godhetsknarkare allihopa. När vi gör något gott, så aktiveras hjärnans belöningssystem – precis som av narkotika. För mig får folk gärna missbruka godhet,

FOTO: THRONULLBERG

Stefan Einhorns senaste bok heter *Konsten att göra skillnad – du kan vinna den i tävlingen på sidan 14.*

"Vi lever i en viktig tid, våra beslut i dag påverkar kommande generationer – och det är allas ansvar."

eftersom det inte skadar någon.

– Sedan kan man fundera varför dessa ord dyker upp. Ibland används de för att misstänkliggöra de som har en annan åsikt än en själv, till exempel avseende asylsökande, men jag har väldigt svårt att förstå sådant.

Författaren Elisabeth Åsbrink har i en intervju sagt att godhet ska ifrågasättas, att historien lärt oss att vara misstänksam mot folk som vill vara goda. Hon säger: "Jag tror inte på goda människor, jag tror på goda handlingar". Hur reagerar du på det?

– Jag håller med om det sista. Vi är alla kluvna, bär inom oss både gott

och ont. Och vad är godhet? Frågan har diskuterats i århundraden. Vad är viktigast: tanken, handlingen eller konsekvensen?

– I vår tid är vi ändå hyfsat överens om vad som är gott och ont. Och i alla tider och alla civilisationer har mord och stöld varit ont. Men synen på exempelvis slaveri och kvinnlig rösträtt har förändrats. Det här är ett gungfly. Och ibland dyker det upp frågor där vi inte är överens om vad som är gott.

I din senaste bok "Konsten att göra skillnad" hävdar du att vi aldrig haft bättre förutsättningar att bidra till en bättre värld och att det aldrig varit viktigare än nu att engagera sig för vår gemensamma framtid. Kan du utveckla det?

– Det här är min viktigaste bok någonsin. Just nu balanserar vi på en knivsegg: vi har skapat förutsättningar för att mänskligheten ska kunna leva ett bättre liv och samtidigt kan vi förstöra allt.

– Mycket i dag går åt rätt håll – välståndet ökar, barnadödligheten och svälten minskar, allt fler barn får gå i skola – men samtidigt finns det en rad risker som klimathotet, pandemier, massförstörelsevapen och artificiell intelligens. Vi lever i en viktig tid, våra beslut i dag påverkar kommande generationer – och det är allas ansvar.

Till sist, på tal om snällhet, när var du riktigt snäll senast?

– Hmm, riktigt snäll ... Jag skänker 30 procent av mina inkomster till en stiftelse som stödjer olika forskningsprojekt kring barnadödlighet. Att rädda ett barns liv, det finns väl inget större.

GUNNAR SUNDELL

I MÅNGA SVENSKA hem ger änglaspelet stämning i jultider.

Ett änglaspel är en spelande ljusstake i metall, ofta mässing. Värmen från de tända ljusen stiger mot en platta där änglar är fästade.

När plattan snurrar av värmen roterar änglarna och snuddar då vid mässingsklockor så att ett klingande ljud uppstår. I dag finns änglaspel med många olika varianter av figurer.

De första att ta patent på änglaspel var en leksaksfirma i Tyskland. I Sverige startade sedan Gävlebon Erik Boberg en framgångsrik produktion av änglaspel 1948. Under en period tillverkades så många som 7 000 spel varje dag.

DET STÖRSTA ÄNGLASPELET i världen är upptaget i Guinness rekordbok och beställdes av Gävle kommun inför ett stadsjubileum 1995. Medan de små änglaspelet gjorde succé, ansågs den stora varianten ha fel proportioner, fel färg och en för dyster klang.

IDAG FINNS INTE den tidigare tillverkningen kvar i Gävle, men på ett tak i Valbo utanför Gävle finns det nästan 9 meter höga änglaspelet kvar som minne. Änglarna spelar inte (av hänsyn till omgivningen), men vintertid tänds ljusen och sprider sitt sken över samhället.

EVA VON WALTER

Numrets pryl: Änglaspel

Fråga fritt!

Vad innebär grundkurs i kristen tro?

Hej Daniel!

En grundkurs i kristen tro påminner om en konfirmandgrupp för vuxna – alltså en kurs där livets stora frågor diskuteras tillsammans med andra som är nyfikna på vad tron och kyrkan kan vara. Svenska kyrkan i Örebro kurs heter *Liv, död och allt däremellan* och vänder sig enbart till dem som är nya i kyrkan, där

Daniel

de får grubbla och provtänka i fred och där svaren inte är givna. Gruppen träffas tio torsdagskvällar och varje tillfälle inleds med gemensam pastamiddag i 45 minuter. Därefter blir det föreläsning i 45 minuter och efter det har kursdeltagarna samtal i smågrupper. Föreläsarna är nya varje gång och talar till exempel på teman som "Vem orkar lyssna: bönen hur och varför?" och "I skuggornas land: Hur leder Gud oss?". Nu i höst har 20 personer gått kursen

och vi kommer erbjuda den även våren 2019 med start 24 januari, som också är en Prova-på-kväll då man kan känna sig för lite. Du kan läsa mer om kursen på svenskakyrkan.se/orebro/introkristentro.

Har du några frågor är det bara att ringa mig på 019-15 46 86 eller mejla bjorn.helgesson@svenskakyrkan.se

BJÖRN HELGESSON
PRÄST I OLAUS PETRI FÖRSAMLING
PÅ NORR

HAR DU OCKSÅ EN FRÅGA? Om vad som helst? Mejla oss på e-postadress orebro.mittlivet@svenskakyrkan.se

Välkommen in i värmen!

Läs mer om julen i din kyrka på
svenskakyrkan.se/orebro

Var med i Stilla natt-marathon

Lördagen den 8 december kan örebroarna slå inofficiellt världsrekord – i att framföra Stilla natt. Över 50 artister, musiker och körer kommer att tolka den världsberömda psalmen under konserten och du har chans att höra dem på flera olika språk.

I ÅR ÄR DET 200 ÅR sedan Franz Gruber komponerade julpsalmen Stilla natt, som för många blivit "julsångernas julsång". För att uppmärksamma jubileet – och den stora julinsamlingen *En flicka är född* – arrangerar Svenska kyrkan i Örebro nu världens första Stilla natt-marathon: En fem timmar lång konsert med en och samma psalm.

På plats i S:t Nicolai kyrka finns två scener som används växelvis var femte minut, där över 50 olika tolkningar av psalmen framförs. Varje halvtimme är det Stilla natt-allång. Några av de medverkande är musikalartisten Jonna Schwertner, artisten David Södergren, violinisten och riksspelmannen Olof Ericsson, den irländske folkmusikern Christy O'Leary och skådespe-

Isabelle Moreau sjunger Stilla natt på franska, ackompanjerad av Christer Kristensson.

Den irländske musikern Christy O'Leary sjunger Stilla natt på gaeliska.

lerskan Isabelle Moreau. Christy har lovat att sjunga Stilla natt på gaeliska, Jonna på tyska och Isabelle på franska eftersom

kyrkans medarbetare ser konserten som en fredsmantation i advents- och juletid och varmt välkomnar framträdanden på olika språk. Och så blir det.

Svenska kammarorkesterns Lisa Almborg och Mikael Lindström framför Stilla natt tillsammans på oboe och fagott.

Den här lördagen kommer Stilla natt att klinga på en rad olika språk i kyrkan.

Det är fri entré med möjlighet att skänka en gåva och alla intäkter går oavkortat till Svenska kyrkans stora julinsamling *En flicka är född*. Läs mer på svenskakyrkan.se/orebro – vi ses!

Stilla natt-marathon

- S:t Nicolai kyrka kl 10–15 lördagen den 8 december
- Hör den märklige fredslegenden om Stilla natt
 - Träffa spelare från KIF Örebro DFF
 - 50 artister, musiker och körer
 - Allsång varje halvtimme

Tävla och vinn Stefan Einhorn's bok *Konsten att göra skillnad*

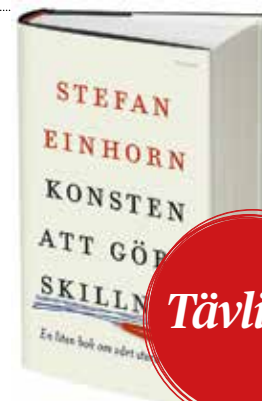
Vid Svenska kyrkans "Stilla natt-marathon" i S:t Nicolai kyrka den 8 december uppmärksammar vi jubileet för den kända julpsalmen som skrevs av Joseph Mohr och komponerades av Franz Gruber. Vilket år komponerades Stilla natt? Om du vet svaret har du chans att vinna Stefan Einhorn's nya bok *Konsten att göra skillnad: En liten bok om vårt stora ansvar*.

1. År 1818
- X. År 1218
2. År 1018

Skicka in ditt svar senast 1 februari märkt "Tävling nr 4" samt namn och adress till orebro.mittilivet@svenskakyrkan.se eller till Örebro – Mitt i livet, Svenska kyrkan, Storgatan 27, 703 63 Örebro. Vi har tre vinster i potten. Lycka till!

Grattis!

Isac Rasmussen, Susanne Hammarbäck och Asina Marouki som svarade rätt i förra numrets tävling och vunnit två biobiljetter var.

Tävling!

Aktuellt

Detta är bara en liten del av allt som händer hos oss.
Du hittar ännu mer på svenskakyrkan.se/orebro. **God Jul!**

Gudstjänster

Sinnesrogudstjänst. 14/12 kl 19 i S:t Mikael's kyrka. Sång och musik: Lovisa Ahl och Daniel Ahl.

Midnattsmässa. 24/12 kl 22 i Den gode herdens kapell och Olaus Petri kyrka, kl 23 i Almbys och Mosjö kyrkor och Sörbykyrkan, kl 23.30 i Långbro, S:t Mikael's, S:t Nicolai och Tångeråsa kyrkor.

Julotta. 25/12 kl 7 i Almbys, Ekers, Hackvads, Långbro, Olaus Petri (med frukost), S:t Nicolai och Täby kyrkor, kl 8 i Adolfsbergs kyrka.

Nyårsbön. 31/12 kl 15 i Ekers kyrka, kl 16 i S:t Nicolai kyrka, kl 17 Almbys, Långbro och Olaus Petri kyrkor.

Musik & konserter

Vi sjunger in julen. 115/12 kl 18 i Långbro kyrka. 16/12 i Mosjö kyrka kl 18. 23/12 kl 16 i Den gode herdens kapell.

Julkonsert med gospel. 15/12 kl 18 i Sörbykyrkan. Lifted Hands Gospel Choir.

Julkonsert med Stella kammarkör. 16/12 kl 18 i S:t Mikael's kyrka.

Lucia. 9/12 kl 15 i Långbro och Kräcklinge kyrkor. 12/12 kl 18 i Olaus Petri kyrka (med barnkör, gosskör, flickkör och OPQ), entré. 13/12 kl 7 i S:t Nicolai kyrka (med Kulturskolan). Kl 18 i Almbys församlingshem (med barnkören Minivox). Kl 18 och 20 i S:t Nicolai kyrka (Lions Lucia), entré. Kl 18 i Olaus Petri kyrka (Luciakröning med ungdomskören OPQ). 15/12 kl 16 i S:t Mikael's

kyrka (med barnkör och Örebro blåsarensemble), fri entré, samt kl 17 och 19.30 i S:t Nicolai kyrka (med köerna Vox Nicolai, Voxette och Corona), entré.

Julkonsert med Maria Johansson Josephsson. 16/12 kl 16 och 18 i Almbys kyrka. Köerna Vox Alma, Almbys ungas vokalensemble och Seniorskören. Maria Johansson Josephsson, sång, Silvia Östersjö Sharp, fiol, Mats Öhlund, bas.

Örebro kammarkör sjunger in julen. 16/12 kl 15 och 18 samt 19/12 kl 19 i S:t Nicolai kyrka. Entré.

Nyårskonsert. 30/12 kl 18 i Olaus Petri kyrka. Olaus Petri Musikkår under ledning av Staffan Sjösvärd. 31/12 kl 13 i S:t Nicolai kyrka. Musikkåren Lyran.

Barn & familj

Nikolausfest. 9/12 kl 10 i Olaus Petri kyrka. Gudstjänst med små och stora. Barnkören, gosskören och Ceciliakören sjunger. Besök av figuren S:t Nikolaus vid kyrkkaffet.

Julmusikal. 9/12 kl 10 i Adolfsbergs kyrka. Gudstjänst med små och stora med julmusikal, efteråt kakbuffé.

Julmusikal. 9/12 kl 11 i Sörbykyrkan. Julmusikal med barnkören HAPPY!

Öppet hus med julpyssel. 13/12 kl 15–21 i S:t Mikael's kyrka.

Samling vid krubban/krubbgudstjänst. 23/12 kl 18 i Mosjö kyrka och 24/12 kl 8 i Kräcklinge kyrka, kl 10 i Adolfsbergs, Almbys, S:t Mikael's, Olaus Petri kyrkor och

Sörbykyrkan, kl 11 i Långbro och S:t Nicolai kyrkor. Julspel för hela familjen.

Julgransplundring/julfest. 6/1 kl 15 i Täby kyrka/Täbygården, kl 15 i Långbro kyrka och kl 14.30 i Adolfsbergs kyrka. 13/1 kl 11 i S:t Nicolai kyrka. Gudstjänst och julfest/julgransplundring.

Teckenspråkigt arbete

Teckenspråkig julotta 25/12 kl 9 i S:t Nicolai kyrka.

Teckenspråkig gudstjänst med nattvard. 13/1 kl 14 i S:t Nicolai kyrka.

Sverigefinsk verksamhet

De vackraste julsångerna. 16/12 kl 14 i S:t Mikael's kyrka.

Julgudstjänst. 25/12 kl 14 i S:t Mikael's kyrka.

Annat på gång

Föreläsning: "Tankar i kaos". 13/12 kl 19 i Adolfsbergs kyrka. Dennis Junge om att leva med fysiska och neuropsykiatriska funktionshinder. Insamling till Musikhjälp.

Julmarknad och Go'fika. 15/12 kl 10–16 i och utanför Nikolai prästgård. Insamling till julkampanjen "En ficka är född".

Julfest för seniorer. 12/1 kl 16 i Olaus Petri församlingshem. Start i kyrkan, därefter kaffe/julsmörgås, tal av kyrkoherde Ewa Selin samt musikunderhållning av "Once a Year".

Julspel. 16/12 kl 13.30 och 14.30 i kyrkparken utanför S:t Nicolai kyrka.

Vadå gemensamt julfirande?

Medlem i Svenska kyrkan?
Medlem i Svenska kyrkan?
Det här viktiga julfirandet är du med och bidrar till – tack!

”Julen är förknippad med så många krav och då kan det vara extra tufft att vara ensam eller ha ont om pengar.”

Hamparsum Artin bjuder in till julfirande på julafton tillsammans med det övriga arbetslaget i Långbro församling.

FOTO: ULLA-CARINERBLUM

FYRA FRÅGOR TILL HAMPARSUM ARTIN, vaktmästare i Svenska kyrkan Långbro församling. Vad är det för gemensamt julfirande ni arrangerar på julafton?

– Det är ett stort årligt julfirande Svenska kyrkan arrangerar för människor som vill fira jul tillsammans med andra. Vi gör det varje julafton och i år firar vi här i Långbro kyrka och församlingshem. Vi är många som jobbar tillsammans så på julfirandet träffar du mig och hela arbetslaget i Långbro, inklusive ett gäng ideella.

Hur går det till?

– Klockan 14 öppnar vårt juliga församlingshem och då blir det mingel med glögg och pepparkakor. Vi ordnar med julmat, godis och långdans. Och så blir det Kalle Anka förstas, musikquiz och ett besök av tomten som kommer med julklapp till alla. Vi avslutar med julbön i kyrkan klockan 17.

Hur gör man om man vill vara med?

– Du anmäler dig på telefon 019-15 45 00 senast den 17 december. Att vara med kostar 100 kronor per person för den som är 16 år och uppåt. För barn och ungdomar upp till 15 år är det gratis. Du

betalar i förväg, i samband med anmälan. Julfirandet har plats för 100 personer och det är först till kvarn som gäller.

Varför gör Svenska kyrkan det här?

– För att ingen, som inte själv vill, ska behöva fira jul ensam. Julen är förknippad med så många krav och då kan det vara extra tufft att vara ensam eller ha ont om pengar. För mig känns det stort att få vara en del av det här julfirandet, som blir en slags final på kyrkans sociala arbete under året. Det här är ett exempel på vad vi i kyrkan menar när vi säger ”välkommen in i värmen”.

CECILIA ANDERSSON